

Pyetje të shpeshta

Versioni shqip

PYETJE E SHPESHTË 1 - Cili është ndryshimi midis refugjatëve, azilkërkuesve dhe emigrantëve?

Termet "refugjat", "azilkërkues" dhe "emigrant" përdoren për të përshkruar njerëzit që janë në lëvizje, kanë braktisur vendet e tyre dhe kanë kaluar kufijtë.

Termet "emigrant" dhe "refugjat" shpesh përdoren në mënyrë të ndërsjellë, por është e rëndësishme të bëhet dallimi midis tyre, pasi ka një ndryshim ligjor.

Kush është refugjat?

Refugjat është një person që ka braktisur vendin e tij sepse është në rrezik të shkeljeve të rënda të të drejtave të njeriut dhe persekutimit (në vendin e tij). Rreziqet për sigurinë dhe jetën e tyre ishin aq të mëdha sa ata mendonin se nuk kishin zgjidhje tjetër veçse të largoheshin dhe të kërkonin siguri jashtë vendit të tyre, sepse qeveria e tyre nuk mundi t'i mbronte ose nuk do t'i mbronte ata nga këto rreziqe. Refugjatët kanë të drejtë për mbrojtje ndërkombëtare.

Kush është azilkërkues?

Azilkërkues është një person që ka braktisur vendin e tij dhe kërkon mbrojtje nga persekutimi dhe shkeljet e rënda të të drejtave të njeriut në një vend tjetër, por ende nuk është njohur ligjërisht si refugjat dhe është në pritje të një vendimi për kërkesën e tij për azil. Kërkimi i azilit është një e drejtë njerëzore. Kjo do të thotë se duhet t'u lejohet të gjithëve të hyjnë në një vend tjetër për të aplikuar për azil.

Kush është emigrant?

Nuk ka asnjë përkufizim ligjor të pranuar ndërkombëtarisht për emigrantin. Ashtu si shumica e shërbimeve dhe organizatave, Amnistia Ndërkombëtare kupton se migrantët janë njerëz që jetojnë jashtë vendit të tyre të origjinës, të cilët nuk janë azilkërkues apo refugjatë.

Disa emigrantë braktisin vendin e tyre sepse duan të punojnë, të studiojnë ose të bashkohen me familjen, për shembull. Të tjerë besojnë se duhet të largohen për shkak të varfërisë, trazirave politike, dhunës së bandave, katastrofave natyrore ose kushteve të tjera të rënda.

Shumë njerëz nuk i përshtaten përkufizimit ligjor të refugjatit. Megjithatë, ata mund të jenë në rrezik nëse kthehen në shtëpinë e tyre.

Është e rëndësishme të kuptohet se, vetëm dhe vetëm për shkak se migrantët nuk ikin nga persekutimi, ata kanë ende të drejtë të mbrohen dhe të respektohen të gjitha të drejtat e tyre njerëzore, pavarësisht nga statusi që kanë në vendin ku janë transferuar. Qeveritë duhet të mbrojnë të gjithë emigrantët nga dhuna raciste dhe ksenofobike, nga

shfrytëzimi dhe nga puna e detyruar. Emigrantët nuk duhet kurrë të ndalohen ose të detyrohen të kthehen në vendet e tyre pa një arsye legjitime.

PYETJE E SHPESHTË 2 - Pse ka kaq shumë emigrantë, refugjatë?

Ka më shumë refugjatë në botë se sa kurrë më parë. Rreth 26 milionë njerëz kanë braktisur vendet e tyre për shkak të konfliktit, dhunës, persekutimit ose shkeljeve të të drejtave të njeriut. Ky numër është më i madh se numri i njerëzve që jetojnë në Shanghai, Kinë, qyteti i tretë më i madh në botë.

Shumë më tepër se kaq - 79.5 milionë - janë zhvendosur me forcë nga shtëpitë e tyre, sipas raportit të fundit të Agjencisë së Kombeve të Bashkuara për Refugjatët. Rritja e mëparshme e zhvendosjes u shënuar pas Luftës së Dytë Botërore, kur 60 milionë njerëz mbetën të pastrehë. Të zhvendosurit aktualë përfshijnë 4.2 milionë njerëz që kërkojnë azil - status refugjati - dhe 45.7 milionë njerëz të zhvendosur brenda vendeve të tyre për shkak të dhunës, paqëndrueshmërisë ose katastrofave natyrore.

Çdo vit, Kombet e Bashkuara dhe njerëzit në mbarë botën njohin gjendjen e vështirë të refugjatëve në 20 qershor, Ditën Botërore të Refugjatëve.

Lufta civile siriane ka çuar në krizën më të madhe të refugjatëve të kohëve moderne. Kolapsi ekonomik i Venezuelës ka çuar gjithashtu në zhvendosje masive. Konflikti në Sudanin e Jugut, Mianmar dhe Republikën Demokratike të Kongos kanë detyruar miliona njerëz të largohen nga vendi i tyre vitet e fundit. Zhvendosja e refugjatëve nga Afganistani dhe Somalia ka vazhduar për dekada dhe nevojat humanitare vazhdojnë.

Më poshtë vijojnë disa vende të tjera ku masa njerëzish janë zhvendosur, ose brenda vendit ose kanë ikur për shkak të dhunës:

- Irak - Rreth 2.4 milionë irakianë janë zhvendosur. Iraku strehon gjithashtu 250,000 refugjatë sirianë.

- Republika e Afrikës Qendrore - Përafërsisht 593,000 njerëz janë zhvendosur për shkak të dhunës në Republikën Qendrore të Afrikës dhe afërsisht 600,000 njerëz janë zhvendosur brenda vendit.
- Amerika Qendrore – Numri i njerëzve që ikin nga dhuna është dhjetëfishuar në pesë vitet e fundit. Në Guatemalë, Honduras dhe El Salvador, ka pasur një përshkallëzim të dhunës nga grupet kriminale brenda këtij afati kohor.

PYETJE E SHPESHTË 3 - A kanë refugjatët një status të veçantë? Cila është mbrojtja e tyre ligjore?

Të drejtat që kanë njerëzit ndryshojnë shumë në varësi të statusit të tyre ligjor. Marrja e statusit të refugjatit është zakonisht një proces individual dhe mund të zgjasë disa muaj ose më shumë, në varësi të vendit dhe situatës konkrete të azilkërkuesit. Ndërsa statusi i refugjatit shoqërohet me një gamë të gjerë të drejtash dhe shpesh përfshin masa mbështetëse suplementare (përfshirë kurset e gjuhës), azilkërkuesit e regjistruar ose personat që nuk kanë aplikuar ende për azil, mund të jenë subjekt i kufizimeve të tilla si:

- Kufizim brenda kufijve të një qendre pritjeje
- Pamundësia për të lëvizur jashtë komunës ose qarkut
- Ata nuk lejohen të punojnë.

Megjithatë, pavarësisht nga statusi ligjor, secili ka të drejtën e të drejtave themelore si strehimi, ushqimi, kujdesi shëndetësor dhe arsimimi për fëmijët.

Shtetet ofrojnë mbrojtje për individët dhe grupet që ikin nga persekutimi për shekuj me radhë. Megjithatë, regjimi modern i refugjatëve është, në një masë të madhe, produkt i gjysmës së dytë të shekullit të njëzetë. Ashtu si ligji ndërkombëtar për të drejtat e njeriut, ligji modern për refugjatët, i ka rrënjët në jehonën e Luftës së Dytë Botërore, si dhe në krizat e refugjatëve të ndërluftës që i paraprinë asaj. Neni 14 (1) i Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ), i miratuar në vitin 1948, garanton të drejtën për të kërkuar dhe për të marrë azil në vende të tjera. Aktet e mëvonshme rajonale të të drejtave të njeriut e përpunuan këtë të drejtë, duke siguruar "të drejtën për të kërkuar dhe dhënë azil në një territor të huaj, në përputhje me legjislacionin dhe konventat ndërkombëtare", siç është Konventa Amerikane për të Drejtat e Njeriut, neni 22 (7) Karta Afrikane [Banjul] e të Drejtave të Njeriut dhe të Popujve, neni 12 (3).

Konventa Ndërkombëtare për të Drejtën e Refugjatëve është Konventa e vitit 1951 në lidhje me Statusin e Refugjatëve (Konventa e vitit 1951) dhe Protokollin Opsional i vitit 1967 mbi Statusin e Refugjatëve (Protokollin Opsional i 1967). Konventa e vitit 1951 vendos përkufizimin e refugjatit, si dhe parimin e moskthimit dhe të drejtat që u jepen atyre që kanë statusin e refugjatit. Megjithëse përkufizimi i Konventës së vitit 1951 mbetet përkufizimi dominues, traktatet rajonale të të drejtave të njeriut qysh atëherë kanë ndryshuar përkufizimin e refugjatit në përgjigje të krizave të zhvendosjes të cilat nuk mbulohen nga Konventa e vitit 1951.

Konventa e vitit 1951 nuk cakton mënyrën se si Shtetet Anëtare duhet të përcaktojnë nëse një individ plotëson përkufizimin e një refugjati. Përkundrazi, vendosja e procedurave të azilit dhe përcaktimi i statusit të refugjatit i lihet veprimeve të secilit shtet anëtar. Kjo ka çuar në pabarazi midis shteteve të ndryshme, pasi qeveritë hartojnë ligje për azilin bazuar në burimet e tyre të ndryshme, shqetësimet e sigurisë kombëtare dhe në historinë e migrimit të detyruar. Pavarësisht dallimeve në nivel kombëtar dhe rajonal, qëllimi kryesor i regjimit modern të refugjatëve është të sigurojë mbrojtje për njerëzit që janë të detyruar të ikin nga shtëpitë e tyre sepse vendet e tyre nuk duan ose nuk mund t'i mbrojnë ata.

Mbrojtja ligjore

Mjetet ndërkombëtare dhe rajonale në lidhje me refugjatët përfshijnë:

- Konventën e vitit 1951 lidhur me statusin e refugjatëve
- Protokollin Opsional të vitit 1967 mbi Statusin e Refugjatit
- Deklaratën Universale të të Drejtave të Njeriut
- Deklaratën Amerikane të të Drejtave dhe Detyrimeve të Njeriut
- Konventën Amerikane për të Drejtat e Njeriut
- Deklaratën e Kartagjenës për Refugjatët, Konferenca për Mbrojtjen Ndërkombëtare të Refugjatëve në Amerikën Qendrore, Meksikë dhe Panama (Deklarata e Kartagjenës)
- Kartën Afrikane [Banjul] të të Drejtave të Njeriut dhe të Popujve

- Konventën e Unitetit Afrikan (Organization of African Unity, OAU) që rregullon aspekte të veçanta të problemit të refugjatëve në Afrikë
- Kartën Arabe për të Drejtat e Njeriut
- Deklaratën e Kajros për të Drejtat e Njeriut në Islam
- Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut
- Rregulloren e Këshillit nr. 343/2003 të datës 18 shkurt 2003 që vendos kriteret dhe mekanizmat për përcaktimin e shtetit anëtar përgjegjës për shqyrtimin e një kërkesë për azil, të paraqitur në një nga shtetet anëtare nga një shtetas i një vendi të tretë
- Direktivën 2004/83 të Këshillit të datës 29 prill 2004, në lidhje me standardet minimale për klasifikimin dhe statusin e shtetasve të vendeve të treta ose personave pa shtetësi si refugjatë ose si persona që kanë të drejtë për mbrojtje ndërkombëtare me mënyrë tjetër, dhe përmbajtjen e mbrojtjes së ofruar
- Konventën kundër torturës dhe trajtimeve ose ndëshkimeve të tjera mizore, çnjerëzore ose degraduese.
- Konventën e Bashkimit Afrikan për mbrojtjen dhe ndihmën e personave të zhvendosur brenda Afrikës
- Konventën për të Drejtat e Fëmijës

PYETJE E SHPESHTË 4 – Cilat organizata mund të mbështesin emigrantët/refugjatët?

Për fat të mirë, mirëqenia e refugjatëve është një çështje e rëndësishme për shumë organizata që kanë një qasje të dhembshur. Theksojmë shumë faktin se, kjo listë e organizatave që ndihmojnë refugjatët është e paplotë. Ju lutemi vini re se, ne e kuptojmë rëndësinë e punës që po bëhet nga çdo OJQ tjetër që nuk përmendet këtu.

1. **Sunrise USA**

Një nga organizatat që ndihmojnë refugjatët themeluar në vitin 2011 nga një grup profesionistësh siriano-amerikanë, Sunrise-USA është tashmë një nga OJQ-të kryesore në Shtetet e Bashkuara që fokusohet në ofrimin e ndihmës humanitare për sirianët, si brenda Sirisë ashtu edhe në vendet fqinje.

2. **Karam Foundation**

Është një organizatë jofitimprurëse me misionin për të ndërtuar një të ardhme më të mirë për Sirinë. Duke zhvilluar programe inovative arsimore për refugjatët e rinj sirianë, ndihma e zgjuar po u shpërndahet familjeve siriane dhe po financohen projektet e zhvillimit të qëndrueshëm të cilat kanë filluar nga Sirianët për Sirianët.

3. **Islamic Relief**

Si një organizatë e pavarur humanitare dhe zhvillimore e bazuar në fe, Islam Relief i shërben njerëzimit prej 32 vitesh. Me një prani aktive në më shumë se 40 vende anembanë botës, ata përpiqen ta bëjnë botën një vend më të mirë dhe më të drejtë për tre miliardë njerëz që ende jetojnë në varfëri, duke përfshirë shumë refugjatë.

4. **Project Amal Ou Salaam**

Emri i tyre do të thotë Project Hope and Peace (Projekt Shprese dhe Paqeje). Është një organizatë e zakonshme qytetare e përkushtuar në fuqizimin e fëmijëve sirianë, përfshirë refugjatët, për të rindërtuar vendin e tyre dhe për të punuar për paqen.

5. **Refugees International**

Ata mbështesin mbrojtjen dhe ndihmën për shpëtimin e jetës për të zhvendosurit dhe promovojnë zgjidhje për krizat e zhvendosjes. Hedhin dritë mbi problemet reale dhe u bëjnë rekomandime politikëbërësve të lartë, të cilat ndihmojnë në formimin e përgjigjes për ata që janë në nevojë.

6. **UNHCR**

Për më shumë se 65 vjet, Kombet e Bashkuara janë një nga organizatat që ndihmon refugjatët. Komisioneri i Lartë i Kombeve të Bashkuara për Refugjatët (UNHCR) mbron të drejtat dhe mirëqenien e refugjatëve në mbarë botën.

7. **IRC**

Komiteti Ndërkombëtar i Shpëtimit ndihmon njerëzit, jeta dhe mjetet e jetesës së të cilëve, po shkatërrohen nga konfliktet dhe katastrofat, ndërsa përpiqen të mbijetojnë dhe të rimarrin kontrollin e së ardhmes së tyre.

8. **ORAM**

Misioni i ORAM-it është t'i mundësojë komunitetit ndërkombëtar të mbrojë refugjatët dhe azilkërkuesit jashtëzakonisht vulnerabël. Për këtë qëllim, ata janë të përkushtuar të ofrojnë mjete inovative, programe të fundit kërkimore dhe vlerësimi, të cilat bazohen në një bazë empirike, për profesionistët që punojnë me refugjatët, në mbarë botën.

9. **World Relief**

Misioni i kësaj organizate të bazuar në fe është të fuqizojë kishën lokale për t'u shërbyer personave më vulnerabël, siç janë refugjatët.

10. **Refugee One**

Krijojnë një mundësi për refugjatët që ikin nga lufta, terrori dhe persekutimi për të ndërtuar jetë të reja me siguri, dinjitet dhe mbështetje në vetvete.

11. **HIAS**

Mbrojnë refugjatët më vulnerabël, duke i ndihmuar ata të ndërtojnë jetë të reja dhe t'i bashkojnë me familjet e tyre me siguri dhe liri. Një qëllim tjetër është të mbështetet mbrojtja e refugjatëve dhe të sigurohet që të zhvendosurit të trajtohen me dinjitetin që meritojnë.

12. **Save The Children**

Save the Children investon në fëmijëri - çdo ditë, në periudha krize dhe për të ardhmen tonë. Në Shtetet e Bashkuara dhe në mbarë botën, u japin fëmijëve një fillim të shëndetshëm, mundësinë për të mësuar dhe për të mbrojtur veten nga rreziku.

13. **ASSAF**

ASSAF u krijua në vitin 2007 për të ndihmuar refugjatët dhe azilkërkuesit në Izrael. Në hebraisht, akronimi ASSAF do të thotë «Organizata e Ndhmës për Refugjatët». Qëllimi i saj është të promovojë të drejtat e refugjatëve gjatë takimeve të tyre me autoritetet shtetërore.

14. **Vluchtelingen Werk**

Kjo është një nga organizatat holandeze që ndihmon refugjatët. VluchtelingenWerk Nederland kujdeset për interesat e refugjatëve dhe azilkërkuesve në Holandë, që nga momenti kur ata hyjnë në vend, deri në integrimin e tyre të plotë në shoqërinë holandeze.

15. **CARE**

Është një lider botëror brenda një lëvizjeje globale të përkushtuar për të shpëtuar jetën dhe për t'i dhënë fund varfërisë.

16. **Mjekët pa kufi (Medecins Sans Frontieres)**

Qëllimi i tyre është të ndihmojnë njerëzit në mbarë botën, ku ka më shumë nevojë, duke ofruar kujdes mjekësor urgjent për njerëzit e prekur nga konflikti, epidemitë, katastrofat ose janë përjashtuar nga kujdesi shëndetësor.

17. **World Vision**

Kjo organizatë fetare bashkëpunon me fëmijët, familjet dhe komunitetet e tyre për të shfrytëzuar plotësisht potencialin e tyre, duke përballuar shkaqet e varfërisë dhe të padrejtësisë.

18. **World Help**

Është një organizatë humanitare e krishterë e angazhuar për t'u shërbyer nevojave fizike dhe shpirtërore të njerëzve në komunitetet e varfra në mbarë botën.

19. **Concern Worldwide**

Një organizatë ndërkombëtare humanitare e dedikuar në trajtimin e varfërisë por edhe të dhembjes në vendet më të varfra të botës.

20. **Mercy Corps**

Një organizatë udhëheqëse botërore e bazuar në besimin se është e mundur një botë më e mirë. Në një katastrofë, në vështirësi, në më shumë se 40 vende të botës, po bashkëpunojnë për të zbatuar zgjidhje të guximshme - duke i ndihmuar njerëzit të triumfojnë mbi vështirësitë dhe të ndërtojnë komunitete më të forta nga brenda. Tani dhe për të ardhmen.

21. **Zakat Foundation of America**

Një shoqatë bamirësie ndërkombëtare që ndihmon njerëzit bujarë dhe filantropikë të përfaqësojnë ata që kanë nevojë. Qëllimi i tyre është të plotësojnë nevojat imediate dhe të sigurojnë vetë-mjaftueshmërinë e njerëzve më të varfër anembanë botës, me dollarët Zekatin dhe Sadaka të muslimanëve të privilegjuar dhe mbështetjen e donatorëve të tjerë bujarë.

22. **Life**

Life for Relief and Development është një organizatë bamirëse humanitare jofitimprurëse e themeluar në vitin 1992 nga profesionistë të interesuar arabo-amerikanë në përgjigje të krizave humanitare që pasuan në Irak si rezultat i Luftës së Gjirit të vitit 1991.

23. **International Medical Corps**

Ndihmojnë ata që kanë nevojë urgjente në çdo vend, në çdo kohë, pavarësisht nga rrethanat, duke ofruar kujdes shëndetësor që shpëton jetën dhe shërbime të kujdesit emergjent të cilët lidhen me kujdesin shëndetësor- shpesh brenda disa orësh.

PYETJE E SHPESHTË 5 - Emigrantët dhe refugjatët marrin vendet e punës të vendasve?

Gjatë dhjetë viteve të fundit, emigrantët përbënin 47% të rritjes së fuqisë punëtore në Shtetet e Bashkuara dhe 70% në Evropë, sipas OECD. Emigrantët shpesh marrin përsipër punë që të tjerët janë më pak të gatshëm t'i bëjnë ose t'i marrin dhe mund të ndihmojnë në plotësimin e boshllëqeve në tregun e punës. Ata mund të plotësojnë fuqinë punëtore vendase, në vend që të konkurrojnë me të, duke ofruar aftësitë të cilat janë të nevojshme në shumicën e vendeve të zhvilluara në të gjitha nivelet. E fundit, por jo më pak e rëndësishme, sipërmarrësit emigrantë po ndihmojnë **PËR TË KRIJUAR** vende pune! Papunësia është një problem më i madh që ekziston, përveç ardhjeve të emigrantëve dhe refugjatëve. Megjithatë, për disa politikanë, është më e lehtë të fajësojnë migrantët/refugjatët në mënyrë që të largojnë vëmendjen nga problemet strukturore dhe politikat ekonomike. Megjithatë, pavarësisht nëse janë të punësuar apo të papunë, shtetet kanë një detyrim - sipas ligjit ndërkombëtar të të drejtave të njeriut dhe ligjit të refugjatëve - të mbrojnë të drejtat e migrantëve (qoftë të rregullt apo të parregullt) dhe refugjatëve.

